

ТЕРОРИЗМ ЯК ГЛОБАЛЬНА СУЧАСНА ПРОБЛЕМА ЛЮДСТВА

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В статті подані результати дослідження направлені на вирішення питань ставлення сучасного суспільства до глобальної проблеми – тероризму, показано роль громадської думки у процесі демократизації влади. Запропоновано рекомендації що до вирішення проблеми. Врахована думка студентів.

Ключові слова: *тероризм, антитерористична операція, терористичний акт, роль громадської думки, демократизація влади.*

Abstract

The article presents the results of the research aimed at solving the problems of the attitude of modern society to the global problem - terrorism. Recommendations for solving the problem are offered. Considered opinion of students.

Keywords: terrorism, anti-terrorist operation, terrorist act.

Вступ

Що таке тероризм? Є багато відповідей на ці питання, проте, незважаючи на їх різноманіття, феномен тероризму так і залишається жахливою за руйнівною силою та для соціуму загадкою.

Географічно терористична активність сьогодні не має місця, хіба що тільки в Антарктиді. Нині на жодному континенті планети людина не відчуває себе у безпеці. Те, що раніше сприймалося як прикре непорозуміння, лише випадок, сьогодні перетворюється на жахливу закономірність, рутинну повсякденність. Однією з особливостей сучасного тероризму є те, що сфера дії терористів поширюється не тільки на сухопутній території, а й на повітряний і морський простори поза межами юрисдикції держави. [1]

Тероризм сам по собі не в змозі багато чого досягти, але може запустити механізм більш складного і руйнівного соціального явища — війни (Росія — Чечня; США — Афганістан, Ірак).

Сьогодні проблеми тероризму досліджуються державними і громадськими організаціями, науково-дослідними інститутами, спеціальними службами, військовими відомствами, провадяться численні конгреси, конференції, симпозиуми, збори, семінари. Виникла спеціальна дисципліна, яка вивчає проблеми тероризму, — “терорологія”.

Тероризм — явище різностороннє, що складається з ідеологічних, релігійних, етнічних та інших компонентів, які настільки взаємопов’язані, що іноді важко дати правильну відповідь на запитання, з яким видом тероризму ми маємо справу. Крім того, тероризм має багато спільного з іншими формами соціального протесту і насильства: агресією, озброєною боротьбою, збройними конфліктами різного ступеня інтенсивності, партизанськими діями, диверсіями тощо. [2]

Тероризм – суспільно небезпечна діяльність, яка полягає у свідомому, цілеспрямованому застосуванні насильства шляхом захоплення заручників, підпалів, убивств, тортур, залякування населення та органів влади або вчинення інших посягань на життя чи здоров’я ні в чому не винних людей або погрози вчинення злочинних дій з метою досягнення злочинних цілей. [3]

Актуальність даної проблеми в сьогоденні.

Сьогодні тероризм набув міжнародного, глобального характеру і є реальною та серйозною загрозою національній та міжнародній безпеці, має тенденцію до зростання, що засвідчує загальна кількість терористичних актів і число країн, залучених у сферу діяльності терористів.

Результати попередніх КСД.

1) За даними соціопитування, боротьба з ісламістським тероризмом опинилася на першому місці серед десяти пріоритетних тем 2016 року для німців. Зменшення потоку біженців - на передостанньому.

Жителі Німеччини вважають боротьбу проти ісламістських терористів найважливішою темою 2016 року. Про це свідчать результати соціологічного опитування, здійсненого інститутом дослідження громадської думки Emnid на замовлення газети BildamSonntag, повідомляється на сайті видання у неділю, 3 січня.

1) Згідно з опитуванням, 79 відсотків респондентів зазначили, що вважають цю тему "дуже важливою" або "надзвичайно важливою". Таким чином боротьба проти ісламістів вийшла на перше місце з-поміж десяти інших тем, які пропонувалися до вибору.

78 відсотків опитаних відзначають потребу кращого забезпечення грошима й кадрами німецьких шкіл. Ця тема - на другому місці з-поміж десяти. На третьому місці - 73 відсотки опитаних - боротьба з правим екстремізмом.

Помітно менше жителів Німеччини, за даними опитуванням, відзначають важливість зменшення потоку біженців до країни. Лише 44 відсотки назвали цю тему "надзвичайно важливою" чи "дуже важливою". Це питання опинилось на передостанньому місці з-поміж десяти.

Дослідження було проведене 22 грудня, тобто до попередження про терористичну загрозу в Мюнхені. Нагадаємо, перед новорічними святами мюнхенська поліція оприлюднила застереження для жителів міста про загрозу терактів, попросивши їх уникати місць великого скупчення людей. Міністр внутрішніх справ Баварії Йоахім Геррманн повідомив, що напад планували терористи, пов'язані з угрупованням "Ісламська держава", а інформація про це була отримана від "дружньої спецслужби".

2) 27 вересня 2004,

Україна, як і будь-яка інша держава, не застрахована від ситуації, схожої на теракт у Беслані (Північна Осетія, РФ). Такої думки дотримуються майже половина українців, опитаних під час соціологічного дослідження фірми «Юкрейніан соціолоджі сервіс».

Як передає кореспондент УНІАН, сьогодні на прес-конференції в УНІАН керівник фірми «Юкрейніан соціолоджі сервіс» Олександр ВИШНЯК повідомив, що, згідно з результатами опитування, більш як 22% респондентів зазначили, що в Україні можливе повторення бесланської ситуації. Головними причинами тероризму у світі опитані вважають політичні та економічні. Крім цього, понад 12% вважають, що терористами стають люди з кримінальними нахилами. «Таким чином, українці не вірять в ідейні чи релігійні причини тероризму, про які найчастіше говорять самі терористи, і не вважають тероризм чисто кримінальною проблемою», - зазначається у дослідженні.

Водночас тільки 4% опитаних вважають Україну найбільш нестабільною країною в світі. За словами О.ВИШНЯКА, понад 17% респондентів також переконані, що акти міжнародного тероризму в Україні є цілком реальними, а більш як 36% вважають, що, враховуючи міжнародну та внутрішню ситуацію, ці загрози є актуальними для нашої держави.

Більше 50% опитаних вважають, що серед зовнішніх факторів, які можуть призвести до актів тероризму в Україні, значну роль відіграє участь українських військових у операціях в Іраку. Майже 30% вважають, що до політичної напруги можуть призвести висловлювання керівництва України на підтримку дій Росії в Чечні. Майже 20% опитаних переконані, що до появи в Україні терористичних акцій може призвести погіршення роботи міліції та СБУ, понад 15%, відповідно, вважають, що до цього можуть призвести протистояння українських політиків на нинішній виборчій кампанії, або переділ власності в результаті зміни влади після виборів.

О.Вишняк також наголосив, що понад 20% респондентів вважають, що Віктор Ющенко та Віктор Янукович є тими політиками, які здатні не допустити розповсюдження тероризму в Україні. Наступні позиції в цьому рейтингу посідають Олександр Мороз (8,6%) та Петро Симоненко (6,1%). Взагалі більшість громадян (понад 58%) вважають, що успіхи в боротьбі з тероризмом, безперечно, залежать від особи глави держави.

Опитування проведене 8-19 вересня у всіх областях України, а також в Криму, Києві та Севастополі. Було опитано 1 тис. 801 громадянин, похибка вибірки не перевищує 2,4%. [2]

Невід'ємною характеристикою стану політичної влади є роль громадської думки. Громадська думка справляє реальний вплив на політичне життя, стає контролюючим фактором державного. Вона виступає основною силою та опорою влади та держави, оскільки історичний досвід свідчить про те, що жодна ефективна влада у світі ніколи і ніде не ґрунтувалась ні на чому іншому, крім громадської думки. Вона органічно включається в механізм управління та влади [3]. Громадська думка – один із визначальних чинників громадянського суспільства, за допомогою якого народ може оперативнo висловлювати власну довіру або недовіру до існуючої на даний момент часу влади, тим самим визнаючи або заперечуючи її легітимність [4].

Таким чином, існує проблемна ситуація, яка полягає в збільшенні терористичних операцій. На основі цього можна зробити висновок, що існує проблемна ситуація, яка потребує додаткового вивчення та дослідження.

Об'єктом даного соціологічного дослідження є студенти 1 курсу Вінницького національного університету, факультету МІБ, кількість студентів 30 осіб, з них 14 дівчат (46,6%) та 16 хлопців (53,4%) віком від 17 до 19 років.

Предметом соціологічного дослідження є ставлення студентів до тероризму, як глобальної проблеми людства.

Метою даного соціологічного дослідження є з'ясувати, як ставляться студенти до терористичних операцій та чому вони виникають, на основі отриманих результатів розробити рекомендації щодо можливих шляхів вирішення проблеми.

Результати дослідження

В ході даного соціологічного дослідження були отримані такі результати:

На питання "Наскільки проблеми тероризму актуальні для вас (або для вашої країни)?" декілька опитаних (9 чоловік - 30%) відповіли, що важко відповісти чи актуальна чи ні, (7 чоловік - 23,3%) відповіли, що ця проблема є найбільш актуальна на даний момент, і 7 (23,3%) – актуальна, проте не займає перше місце, також (3 чоловіка - 10%) відповіли що проблема не актуальна взагалі. Це свідчить про те, що студенти не можуть чітко відповісти, чи актуальна дана проблема сьогодні.

На питання "Який на вашу думку рівень небезпеки від терористичних операцій в Україні?" переважна більшість опитаних (19 чоловік - 63,4%) відповіли, що рівень середній, (7 чоловік - 23,3%) відповіли, що високий, і лише 4 (13,3%) – що низький. Це свідчить про те, що переважна більшість вважає що рівень небезпеки в Україні середній.

На питання "Як ви вважаєте основною причиною виникнення тероризму є?" 11 (36,6%) відповіли, що політичний процес є основною причиною виникнення тероризму, 7 (23,3%) відповіли, що соціально – економічний процес, і 5 (16,6%) – що революційний процес, 5 (16,6%) – національно-визвольний процес та 0 осіб – релігійний процес. Отже, на думку студентів політичний процес є основною причиною виникнення тероризму.

На питання "Які країни на вашу думку беруть участь в терористичних операціях найчастіше?" маємо такі результати: (12 чоловік - 40%) відповіли, що Ізраїль, (7 чоловік - 23,3%) відповіли, США, (5 осіб - 16,6%) – що Росія, (6 осіб - 20%) – В'єтнам та 0 осіб - Україна. Отже, по результатам опитування можна вважати, що студенти вважають Ізраїль країною в якій найбільший рівень тероризму.

На питання "Чи знаєте ви, яким чином воєнні злочини, проти людства, геноциду та злочини агресії караються у вашій країні?" (12 чоловік - 40%) відповіли, що частково знають, (11 чоловік - 36,6%) відповіли, що не знають, лише 6 (20%) – що знають та одна особа (3,3%) відповіла що не цікавиться такою інформацією. Це свідчить про те, що більшість не володіють повною мірою інформацією про покарання злочинів у своїй країні.

На питання "Як ви вважаєте, чи країна, яка експортує зброю, що потім використовується проти мирного населення, повинна нести відповідальність за використання зброї саме з цією метою?" переважна більшість опитаних (18 чоловік 60%) відповіли, що так повинна нести відповідальність, та 12 (40%) вважають що не повинна нести відповідальність. Це свідчить про те, що переважна більшість погоджується з тим що, країна яка експортує зброю повинна нести відповідальність за використання проти мирного населення.

На питання "Як ви вважаєте, чи повинен суд судити обидві сторони які брали участь у війні, на підставі одних і тих самих принципів?" (14 чоловік - 46,6%) відповіли, потрібно судити, (14 чоловік - 46,6%) відповіли, залежно від ситуації, і (6,6%) - що непотрібно судити. Це свідчить про те, що переважна більшість вважає, що потрібно або залежно від ситуації судити.

На питання "Чи слід класифікувати загрозу використання ядерної зброї як тероризм?" переважна більшість опитаних (16 чоловік - 53,3%) відповіли, що так потрібно класифікувати використання ядерної зброї як тероризм, майже четверта частина опитаних (9 чоловік - 30%) відповіли, що не знають, і 5 (16,7%) - що не потрібно. Це свідчить про те, що переважна більшість вважає використання ядерної зброї як тероризм.

На питання "Чи знаєте ви, як правильно поводити себе під час терористичних операцій?" (12 чоловік - 40%) відповіли, що знають, (12 чоловік - 40%) відповіли, що не знають, але обов'язково дізнаються, і 4 (13,3%) - що не знають та 2 особи (6,6%) відповіли що їх не цікавить ця інформація.

Це свідчить про те, що переважна більшість студентів володіє інформацією як діяти при терористичних операціях.

На питання "Як ви вважаєте, настільки ймовірні терористичні акти у місті, де Ви мешкаєте?" в ході опитування, отримали середнє значення «3» Це свідчить про те, що студенти вважають ймовірність терористичних дій у країні середньою.

На питання "Чи боїтесь ви ймовірності сьогодні терористичної операції?" – середнє значення «3». Це свідчить про те, що студенти вважають ймовірність терористичних дій сьогодні середньою.

На питання "Чи володієте ви інформацією, проте як діяти під час загрози теракту?" переважна більшість опитаних (17 чоловік - 56,6%) відповіли, що частково, (10 чоловік – 33,3%) відповіли, що не знають, і 3 (10%) - що не знають. Це свідчить про те, що переважна більшість цікавиться як діяти під час теракту

На питання "Як ви вважаєте чи потрібно карати про неправдиві повідомлення про мінування будівель?" більшість опитаних (13 чоловік - 43,3%) відповіли, що потрібно карати, (11 чоловік - 36,7%) відповіли, що потрібно в окремих випадках, і лише 6 (20%) – що не потрібно. Це свідчить про те, що переважна більшість вважає необхідно карати за неправдиві повідомлення про мінування будівель.

Висновки

Отже, в ході даного дослідження було опитано 30 осіб (16 чоловіків та 14 жінок), віком 17-18 років. Порівняно думки чоловічої та жіночої статі. Досліджено актуальність проблеми на даний час. Висновок можна зробити такий: що більшість студентів володіють інформацією про терористичні операції та знають правила дії при терористичних операціях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Канцір В.С Політичний тероризм як крайній захід насильства [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B5%D1%80>

2. Терористичні аспекти [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_low/cgiirbis_64.exe%3FC21COM%3D2%26I21DBN%3DVFEIR%26P21DBN%3DVFEIR%26Z21ID%3D%26Image_file_name%3DDOC/UL0000032.PDF%26IMAGE_FILE_DOWNLOAD%3D1&ved=2ahUKEwiT24jB_b_mAhUTi8MKHVHVDpAQFjAGegQIBxAI&usq=AOvVaw1Ut3kh9Z-qirawtC5Co5Zb

3. Слободянюк А.В. Роль громадської думки у процесі демократизації влади (історико-соціологічний аспект) [Текст] / А. В. Слободянюк // Вісник КНУ ім. Т. Шевченка. Серія "Соціологія. Психологія. Педагогіка". — Київ: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2001. — Вип. 10. — 17-20 с.

4. Слободянюк А. В. Громадська думка як соціальний інструмент політичного режиму [Електронний ресурс] / А. В. Слободянюк, Ю. В. Сіденко // Матеріали XLVI науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 22-24 березня 2017 р. - Електрон. текст. дані. - 2017. - Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2017/paper/view/2334>.

Пелешок Анастасія Павлівна — студентка групи Л-19б, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: nastyapeleshok27122001@gmail.com;

Слободянюк Анатолій Володимирович — кандидат соціологічних наук, доцент кафедри суспільно-політичних наук, науковий керівник лабораторії соціологічних досліджень Вінницького національного технічного університету.

Anastasia Peleshok - student of L-19b group, Faculty of Management and Information Security, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsia, e-mail: nastyapeleshok27122001@gmail.com;

Slobodyanyuk Anatoly V — PhD in Sociology, assistant professor of social and political sciences, scientific director of the laboratory of sociological researches Vinnitsa National Technical University.